

ÖGONDIAGNOSER OCH SPRINGERKLUBBENS AVELSPOLICY

Enligt forskarna finns det sannolikt flera olika former av PRA på vår ras. De sjuka hundarna diagnostiseras via ögonlysning eller elektroretinografi / ERG.

PRA Cord1 är en variant av PRA, ett observandum men inte hela sanningen. Forskarna tror att flera gener samverkar vid utvecklandet av PRA där Cord1 är en av dem. Det finns en möjlighet att DNA-testa för PRA Cord1, genetiskt affekterade hundar av PRA Cord1 kommer inte nödvändigtvis att utveckla PRA. I dagsläget godtar SKK inga DNA-prover som är tagna med svabbtest. Men detta är den provsort som Animal Health Trust använder sig av för DNA-test av t ex för PRA Cord1. Tills vidare kommer Springerklubben att föra ett register på hemsidan för DNA-testade hundar för PRA Cord1. Stamtavlestudier visar att vi har många anlagsbärare för PRA, ibland dubblerade, i många hundars stamtavlor. Detta ger stor oro inför framtiden. Vi vet inte när eller om det kommer ett tillförlitligt DNA-prov för PRA på vår ras. De flesta uppfödare ögonspeglar sina hundar innan parning. Ett bekämpningsprogram skulle således inte medföra några stora förändringar för uppfödarna. Viktigt att i avelsarbetet inte överanvända avelsdjuren utan att se till att vi breddar vår avelsbas genom att använda olika hundar, så att vi inte "lägger alla ägg i samma korg".

Glaukom "grön starr" är ett problem som har en stor gråzon. Många fall förblir oupptäckta pga. tystnadsplikten hos veterinärkåren samt annan byråkrati. Vi är i försäkringsstatistiken överrepresenterade jämfört med andra raser vad gäller glaukom. Om hunden misstänks lida av glaukom behöver den komma in akut på ett djursjukhus eller klinik och få omedelbar behandling med trycksänkande medicin. Om detta inte sker eller förloppet gått för långt så måste hunden opereras akut, dvs. ögat tas bort. Det är endast en ögonspecialist som kan skriva ut den s.k. "gula lappen" som medför att fallet blir känt och registreras hos SKK. **Vi uppmanar alla springerägare att rapportera in glaukomfall till avelskommittén.** Sjukdomen innebär ett stort lidande för hunden med stor smärta. Ofta drabbas även det andra ögat vilket medför avlivning för hunden om den inte får behandling. Hunden drabbas oftast av glaukom under sina bästa år, 3-5 års ålder. **Symtom:** rött öga, vidgad/stor pupill, högt tryck i ögat, ödem i hornhinnan, ögat är "hårt", förstorat öga m.m.

Springerklubben rekommenderar alla medlemmar att informera sig om de olika ögonsjukdomar som förekommer och hur de yttrar sig och hur arvs gången är.

Observera att vid vissa diagnoser där ärftlighet för närvarande ej kan bedömas vid ögonlysningstillfället, krävs en ny ögonlysning efter 6 månader för att bedöma om det utvecklats åt något håll och om hunden kan användas i avel.

Viktigt att vi fortsätter att ögonlysa våra hundar som går i avel (max 1 år före parningstillfället).

Här nedan följer en liten lathund över ögonsjukdomar och deras förklaringar, samt Springerklubbens avelspolicy för ögon.

Tack till Kristina Narfström (professor, veterinär och forskare), maj 2015

Bakre polär katarakt

FÖRKLARING Grumling centralt i linsbarken framför bakre linskapseln. Många är progressiva och kan ge synnedsättning. Försämras ofta men kan ta flera år.

ARVSGÅNG Arvsgången är inte säkert fastställd. Troligen finns ett samband med total katarakt.

AVELSPOLICY Avla EJ på hund med bakre polär katarakt.

Främre Y-sömskatarakt

FÖRKLARING Små cirkulära grumlingar i främre linsbarken längs Y-sömmarna som ökar i antal och storlek med åldern.

ARVSGÅNG Sannolikt ärftlig men tycks ej påverka synen. Fortskrider långsamt.

AVELSPOLICY Påverkar inte avelsvärdet. Para EJ två hundar med Y-söms katarakt. Följ upp individen och avkomman.

Övrig partiell katarakt

FÖRKLARING Katarakter som inte passar in i övriga grupper. De allra flesta är harmlösa medan andra är allvarliga och progressiva. Därför bör de sistnämnda följas upp då de kan utvecklas till total katarakt.

ARVSGÅNG Om ärftligheten närvarande ej kan bedömas rekommenderas ny ögonlysning efter 6 månader. Fråga då veterinären om det är lämpligt med avel. Det bör även framgå av ögonlysningsprotokollet om det går bra att använda hunden i avel.

AVELSPOLICY Avla EJ på hund med fastställd ärftlighet eller om den är medfödd, dvs. kongenital. Övriga; para endast med fri individ.

Corneadystrofi

FÖRKLARING Är en mer eller mindre gråvit grumling av hornhinnan. Den vanligaste formen är kolesterolinlagringar i hornhinnan. Kan i enstaka fall försvinna spontant.

ARVSGÅNG Man misstänker att det kan vara ärftligt.

AVELSPOLICY Para EJ två hundar med corneadystrofi.

Distichiasis

FÖRKLARING Felväxande ögonhår som felaktigt utgår från körtlarna på ögonlockets kant (ofta övre). De kan bli hårda och vassa och ligga och skava mot hornhinnan, vilket kan orsaka kraftig irritation eller smärta samt hornhinnesår.

ARVSGÅNG Ärftlighet är inte helt utredd.

AVELSPOLICY Avla EJ på sjuk hund.

Entropion

FÖRKLARING Inåtrullning av hela eller delar av ögonlockskanten. Detta medför irritation i ögat och ofta skador på hornhinnan. Två former, primär och sekundär typ ses hos hund.

ARVSGÅNG Anses som ärftligt, men det finns inga vetenskapliga studier som bekräftar detta.

AVELSPOLICY Avla EJ på sjuk hund.

Ektropion

FÖRKLARING Utåtrullning av ögonlockskanten.

ARVSGÅNG Anses som ärftligt, men det finns inga vetenskapliga studier som bekräftar detta.

AVELSPOLICY Avla EJ på sjuk hund.

Glaukom

FÖRKLARING Det finns oftast inga tidiga varningstecken. Diagnosen fastställs först när symtomen är mycket allvarliga. Slutstadiet av sjukdomen är förhöjt tryck i ögat och smärta. På ögonvitan syns då tjocka ringlande blodkärl och pupillen är stor och rör sig långsamt eller inte alls. I kroniska fall kan det sjuka ögat se större ut än det friska. Hornhinnan blir dimmig och pupillen har slutat reagera på ljus. Trycket i ögat kan vara dubbelt så högt som normalt. Hunden har mycket ont och blir passiv och slö. Sjukdomen utvecklas först när hunden uppnått vuxen ålder. De två vanligaste orsakerna till glaukom är missbildning i det s.k. pektinal-ligamentet som fungerar som ett silsystem för ögat eller att det föreligger en för trång avflödesvinkel.

ARVSGÅNG Ärftliga och förvärvade egenskaper samverkar. Arvsgången är ej fastställd men man kan se en familjär nedärvning. Tikar drabbas oftare än hanar. Hunden insjuknar oftast när den är mellan 3-5 år. Glaukom kan vara primär eller sekundär. Den sekundära formen orsakas t ex. av skada eller linsavlossning.

AVELSPOLICY Avla EJ på hund med glaukom. Arbeta med sjukdomen som med autosomal recessiv nedärvning.

Lindrig RD / Näthinneveck

FÖRKLARING Kan uppstå av andra än genetiska orsaker.

ARVSGÅNG Ärftlighet är inte helt utredd.

AVELSPOLICY Para EJ två hundar med denna notering.

Retinal dysplasi (RD)

FÖRKLARING Näthinneförändring med varierande utbredning från enstaka veck, flera veck (fokal eller multifokal RD), cirkulära djupa missbildningar (geografisk RD) till total näthinneavlossning (total RD). Kan diagnostiseras tidigt i hundens liv.

ARVSGÅNG Arvsgången beskrivs som autosomal recessiv.

AVELSPOLICY Avla EJ på RD-fall eller anlagsbärare = föräldrar eller avkomor till RD-fall.

PPM

FÖRKLARING PPM är tunna trådar som utgår från regnbågshinnan. Det är rester från pupillmembranet, en vävnad som bl.a. täcker pupillen under fosterstadiet. Grava fall - Då kan större delen av pupillen vara täckt av en mörk hinna av samma färg som hundens iris. Lindriga fall - Det kan t ex. vara en enda PPM-tråd, tunn som spindelväv och bara synlig vid undersökning med förstoring. PPM förekommer sporadiskt i många raser.

ARVSGÅNG Ärftlighet är inte helt utredd.

AVELSPOLICY Para EJ två hundar med PPM.

Progressiv retinal atrofi (PRA)

FÖRKLARING Näthinna förtvinar långsamt. I de flesta fall kan PRA påvisas vid ögonlysning långt innan hunden visar synproblem. Sjukdomen kan fastställas med elektroretinografi (ERG). PRA är alltid dubbelsidig och leder till blindhet. Sannolikt finns det flera former av PRA hos Engelsk Springer Spaniel.

ARVSGÅNG Arvsgången är enkel autosomal recessiv. Föräldrar till PRA-fall är anlagsbärare. Avkomma till PRA-fall är anlagsbärare. Ca. 25 % av syskon till PRA-fall utvecklar PRA. 2 av 3 symptomfria syskon till PRA-fall är anlagsbärare. Avkomman måste få anlaget från båda föräldrarna för sjukdomsutveckling.

AVELSPOLICY Avla EJ på PRA-fall eller anlagsbärare = föräldrar eller avkomor till PRA-fall. Avla EJ heller på helsyskon till PRA-fall då dessa till 67 % är anlagsbärare av sjukdomen. Sjuka hundar bör identifieras. Det räcker inte att slå ut endast de sjuka djuren. Anlagsbärarna sprider sjukdomen. En rekommendation är att ögonspiegla gamla hundar, även de som inte används i avel.